

Tid Torsdagen den 25 januari 2024, kl.16:00-16:40
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Måndagen den 5 februari 2024 §§ 1-7, 11-21, 23-67
Anslaget Tisdagen den 6 februari 2024 §§ 1-7, 11-21, 23-67

Omedelbart justerade paragrafer

Justerat Torsdagen den 25 januari 2024 §§ 8-10, 22
Anslaget Måndagen den 29 januari 2024 §§ 8-10, 22

Jan Valeskog

Mikael Blomstrand

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Jan Valeskog (S), ordföranden
Emelie Stark (S)
Bsrat Asgedom Mebrahtu (S)
Maria Mustonen (V)
Aidin Zandian (V)
Cecilia Obermüller (MP)
Johan Nilsson (M)
Kristina Lutz (M)
Annika Elmlund (M)
Mats Johnsson (SD) §§ 26-30, 33-37,
39, 40, 43, 44, 46, 48-66
Björn Ljung (L)

Tjänstgörande ersättare:

Mikael Blomstrand (C) För Jonas Naddebo (C)
Katrín Nyström (S) För Per Strängberg (S)
Mikael Valier Furtenbach (KD) §§ 1-25, 31, 32, 38, 41, 42, 45, 47, 67 För Mats Johnsson (SD)

Ersättare:

Humaun M. Kabir (S)
Jonas Darai (V)
Oscar Gullberg (MP) §§ 1-65, 67
Karin Blomstrand (M)
Christer H Sjöblom (M)
Mikael Valier Furtenbach (KD) §§ 26-30, 33-37, 39, 40, 43, 44, 46, 48-66

Tjänstepersoner:

Dessutom närvarade stadsbyggnadsdirektören Amanda Horwitz, Mikael Andersson Ståhl, Julia Björklund, Monika Joelsson, Torkel Kjellman, Arja Lindholm, Martin Schröder, Helén Taubert, nämndsekreterare Sara Högne och Fabian Lind, borgarrådssekreteraren Adam Valli Löfgren samt personalrepresentant Luis Lopez §§ 1-6

Stadsbyggnadsnämnden

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

§ 12**Program för Älvsjö och Örby, Älvsjö, Dnr 2022-04286-53****Beslut**

Stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt stadsbyggnadskontorets förslag:

- 1 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att ge kontoret i uppdrag att påbörja programarbete i enlighet med kontorets tjänsteutlåtande.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig med hänvisning till sitt förslag.

Mikael Blomstrand (C) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande från den 8 december 2023.
Bil § 12

Tjänsteutlåtandet avser startpromemoria för programarbete i stadsdelarna Älvsjö och Örby.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), Cecilia Obermüller (MP), Björn Ljung (L) och Mikael Valier Furtenbach (KD) föreslår (se beslutet).
- 2) Johan Nilsson m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  - a. Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att programarbete påbörjas.
  - b. Att uppdra till stadsbyggnadskontoret att område genomföra en enkätundersökning bland stockholmarna om vilken typ av stadsutveckling man vill se inom programområdet.
  - c. Att nästa redovisning av programförslaget sker i stadsbyggnadsnämnden inför programsamrådet istället för efter.
  - d. Att därutöver anföra följande:

Moderaterna har länge drivit på för en större stadsutveckling i Älvsjö och vi ser därför med tillförsikt fram emot det kommande programarbetet. Vi drev ett

programarbete med start 2012, som sedan tyvärr stoppades av Socialdemokraterna år 2016. Under den grönbå majoriteten, 2020, såg vi till att Stockholms stad köpte Handelskammarens del av Stockholmsmässan, i specifikt syfte att staden skulle få full rådighet över fastigheterna inför en kommande försäljning av mässverksamheten och en större stadsutveckling på platsen. Det är därför ett efterlängtat helhetsgrepp kring Älvsjö och Örby som med detta beslut återigen kan dra igång.

Även om detta ärende handlar om en förstudie och program så menar vi att staden redan i det tidiga strukturarbetet behöver ta in stockholmarnas synpunkter och önskemål på hur platsen kan utvecklas. Förutom kommunal och kommersiell service, idrott och kultur så bör staden ställa frågor om vilken typ av bostäder som efterfrågas. Vi vet alla att det finns ett stort behov av både fler småhus och större lägenheter för till exempel barnfamiljer som vill stanna kvar i staden men också för andra som vill flytta hit. I stället för att skapa konflikter måste vi helt enkelt bli bättre på att fråga stockholmarna vilka kvaliteter de vill att nya bostadsområden ska ha. Vi kan inte bara räkna antal bostäder.

Inom ramen för programarbetet behöver det också studeras hur den trafikala situationen på Älvsjövägen till/från E4/E20 samt på Åbyvägen och Huddingevägen skulle påverkas av ytterligare 15 000 arbetsplatser och 7 000 bostäder och om det innebär att åtgärder måste genomföras på dessa viktiga genomfartsleder.

Vi anser också att programområdets höga grundvatten på grund av tidigare sjöområde (Kyrksjön) kan utnyttjas för att skapa fina vattenspeglar och vattenkonst och därmed göra stadsdelen unik i sitt slag med bäckar, vattenfall och dammar. Det skulle också innebära att stadsutvecklingen kan bidra till att främja biologisk mångfald och skapa en mycket attraktiv boendemiljö.

Avslutningsvis ser vi det som helt nödvändigt att stadsbyggnadskontoret har en löpande dialog med Region Stockholm inom ramen för den framtida tunnelbanesträckningen mellan Älvsjö och Fridhemsplan. Det är en viktig del i Stockholms utveckling och framtida attraktionskraft. För stadens vidkommande är det viktigt att byggnationer, särskilt av

tunnelbanans storlek, sker med största möjliga hänsyn till omgivningen och att stadslivet i så stor utsträckning som möjligt ska kunna fortsätta som vanligt vid sidan av byggnationerna.

I den tidigare remissen kring depålokalisering i Älvsjö fanns ett antal frågetecken som vi ansåg att det var synnerligen viktigt att få utredda innan ett genomförande kan bli aktuellt. Dessa synpunkter är delvis avgörande för hur den framtida strukturen kan komma att se ut. Det handlar bland annat om buller som kommer att påverka både närboende och närliggande naturreservat, samt trafiksituationen och kulturhistoriskt viktiga byggnader som exempelvis Älvsjö gård med sina anor från 1500-talet. En förutsättning är att stor hänsyn tas till allt detta i de fortsatta utredningarna.

Enligt Förvaltningen för utbyggd tunnelbana (FUT) avses Älvsjö IP grusplan att användas som etableringsyta och arbetstunnel för tunnelbanedepån i Älvsjö. Omkring 40 procent av idrottsplatsen i sin helhet kan komma att påverkas av etableringen. Idrotts- och föreningslivet är högt prioriterat för oss, det bidrar positivt till samhället och individen på många sätt. Att riskera stora delar av detta lokalt är av uppenbara skäl därför en ohållbar situation. För Moderaterna är det en central position att idrottsytorna omhändertas i positiv bemärkelse inom ramen för såväl förstudie som programarbete.

3) Mikael Blomstrand (C) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

- a. Att delvis godkänna kontorets förslag till beslut.
- b. Att inkludera ett idrottskluster på Sjöängen i det fortsatta programarbetet.
- c. Att därutöver anföra följande:

Centerpartiet välkomnar programmet som syftar till att utveckla centrala Älvsjö till en urban, klimatsmart och kollektivtrafikhärlig blandstad med arbetsplatser, bostäder och service samt höga vistelsevärden.

Enligt planen ska ett "park- och idrottsstråk" tillskapas. Vår farhåga är att detta idrottsstråk inte tillnärmelsevis avhjälper den skriande bristen på idrottsytor i Stockholm. Vi vill understryka vikten av att prioritera idrotten och ge den en central plats tidigt i

stadsutvecklingsprocessen. Centerpartiet har därför tagit fram ett ambitiöst förslag på ett idrottskluster på Sjöängen som innehåller fem 11-spelsplaner, en 7-spelsplan, friidrottsytor, omklädningsrum, toaletter och kiosk.

I och med den pågående planeringen för tunnelbaneutbyggnaden till Älvsjö riskerar den befintliga 11-spelsgrusplanen att tas i anspråk under flera år för en arbetstunnel. Det blir därmed ännu mer brådskande att påbörja arbetet med ett fotbollskluster på Sjöängen, vilket även kan fungera som en ersättning för den förlorade idrottsytan.

Älvsjö har en betydande potential, men präglas idag av stora trafikleder. Älvsjövägen är redan idag hårt belastad med buller- och vibrationsproblem, och bör inkluderas i det fortsatta arbetet genom att möjligheterna att sänka eller däcka över vägen ses över. Programmet behöver lägga kraft på att bättre koppla samman Älvsjö på båda sidor om järnvägsspåren. Det också avgörande att skapa en tydlig kvarterstruktur, aktiva gaturum med publika bottenvåningar samt tydliga och gena gång- och cykelkopplingar.

Mässan är en del av Älvsjös historia och karaktär så för en modern vision föreslår vi att en mindre men flexibel event-, kongress- och mässanläggning utreds, förslagsvis under mark med kontor, restauranger, hotell, service ovanpå.

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), Cecilia Obermüller (MP), Björn Ljung (L) och Mikael Valier Furtenbach (KD).

Särskilt uttalande

Ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V) och Cecilia Obermüller (MP) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Utvecklingen av östra Älvsjö har en mycket stor potential som stadsutvecklingsområde. Med runt 7000 bostäder kommer den utbyggda kollektivtrafiken till området skapa en attraktiv bostadsmiljö med möjlighet till 15 000 nya arbetsplatser vilket blir mycket positivt för att minska den

regionala obalansen. Även goda möjligheter att öka idrottsutbudet finns inom detta område.

Genom att rationalisera trafikapparaten på platsen skapas nya ytor för bebyggelse samtidigt som barriärer byggs bort och Älvsjö kopplas samman med närliggande områden. Staden blir på så sätt mer sammanhållen och tillgängligt för alla stockholmare. Sammanlänkning bryter också en stor barriär mellan västra och östra söderort vilken sträcker sig långt utöver programområdet.

Som en del av utbyggnaden av området kommer även nya kvaliteter att utvecklas. Idrotten har idag en viktig plats i planområdets norra del som föreslås utvecklas med nya kvarter. I och med det ökade befolkningsunderlaget behöver således idrotten i området utvecklas och stärkas. Vid en framtida utbyggnad av området är det viktigt att hitta lösningar för att ersätta befintliga idrottsytor med nya innan de gamla tas bort.

Befintlig grön- och blåstruktur, natur- och kulturvärden som Älvsjö gård med park och Brännkyrka kyrka med Sjöängen ska värnas och lyftas fram i stadsutvecklingen.

Det blågröna stråket har en potential att öka de ekologiska värdena på platsen och stärka den biologiska mångfalden med bland annat vatten- och våtmarker. Det finns även möjlighet att stärka spridningssambanden när fysiska barriärer byggs bort och tillägg av nya kvalitativa, gröna värden kan tillföras. Stråket är även viktigt för att hantera vattenflöden på platsen vilket är en stor utmaning. Arbetet bör sträva efter att applicera så många naturbaserade lösningar som möjligt för att skapa god ekologi och undvika kostsamma tekniska lösningar för hantering av dagvatten och avrinning.

Att minimera klimatutsläpp och resursanvändning måste prägla programmet. Sett till det omfattande behovet av dagvattenhantering är det viktigt att saneringsfrågor och eventuella föroreningar i utfyllningsmassor hanteras för att säkra god jord- och vattenkvalitet i det kommande grönbå stråket. Planområdet har potential att utvecklas till ett klimatpositivt område.